

Pokyny k čl. 6 odst. 4 „směrnice o stanovištích“ **92/43/EHS**

**VYJASNĚNÍ POJMŮ: *ALTERNATIVNÍ ŘEŠENÍ, NALÉHAVÉ DŮVODY PŘEVAŽUJÍCÍHO
VEŘEJNÉHO ZÁJMU, KOMPENZAČNÍ OPATŘENÍ,
CELKOVÁ SOUDRŽNOST, STANOVISKO KOMISE.***

2007/2012

Tyto pokyny by měly být čteny spolu s příručkou zveřejněnou Evropskou komisí v roce 2000 pod názvem „Péče o lokality NATURY 2000. Ustanovení článku 6 směrnice o ‚stanovištích‘ 92/43/EHS“. Cílem tohoto dokumentu je dále rozpracovat a nahradit oddíl o čl. 6 odst. 4 této dříve zveřejněné informační brožury. Tento dokument pouze odráží stanoviska útvarů Komise a není závazný.

Obsah

1.1 Text

1.2 Oblast působnosti

1.2.1 Věcná působnost

1.2.2 Časová působnost

1.3 Výchozí úvahy

1.3.1 Přezkoumání alternativních řešení

1.3.2 Přezkoumání naléhavých důvodů převažujícího veřejného zájmu

1.4 Přijetí kompenzačních opatření

1.4.1 Co se rozumí pod pojmem „kompenzační opatření“ a kdy by měla být zvažována?

1.4.2 „Celková soudržnost“ sítě NATURA 2000

1.4.3 Cíl a obecný obsah kompenzačních opatření

1.4.4 Co zahrnout do programu kompenzačních opatření?

1.5 Kritéria pro navrhování kompenzačních opatření

1.5.1 Cílová náhrada

1.5.2 Účinná náhrada

1.5.3 Technická proveditelnost

1.5.4 Rozsah náhrady

1.5.5 Umístění kompenzačních opatření

1.5.6 Načasování náhrady

1.5.7 Dlouhodobé provádění

1.6 Kdo nese náklady na kompenzační opatření?

1.7 Sdělení Komisi o kompenzačních opatřeních

1.8 Co se stane s lokalitami, které jsou místem výskytu prioritních stanovišť a/nebo prioritních druhů?

1.8.1 Dotčené lokality

1.8.2 Pojmy „lidské zdraví“, „veřejná bezpečnost“ a „příznivé důsledky mimořádného významu pro životní prostředí“

1.8.3 Přijetí stanoviska Komise – jeho důsledky

1.1 Text čl. 6 odst. 4 směrnice o stanovištích

„Pokud navzdory negativnímu výsledku posouzení důsledků pro lokalitu musí být určitý plán nebo projekt z naléhavých důvodů převažujícího veřejného zájmu, včetně důvodů sociálního a ekonomického charakteru, přesto uskutečněn a není-li k dispozici žádná alternativní řešení, zajistí členský stát veškerá kompenzační opatření nezbytná pro zajištění ochrany celkové soudržnosti sítě NATURA 2000. O přijatých opatřeních uvědomí Komisi.

Jestliže se na dotyčné lokalitě vyskytují prioritní typy přírodních stanovišť a/nebo prioritní druhy, pak mohou být uplatněny pouze důvody související s ochranou lidského zdraví a veřejné bezpečnosti s nesporně příznivými důsledky mimořádného významu pro životní prostředí nebo jiné naléhavé důvody převažujícího veřejného zájmu podle stanoviska Komise“.

1.2 Oblast působnosti

1.2.1 Věcná působnost

Toto ustanovení je součástí postupu příslušných vnitrostátních orgánů při posuzování a možném schválení plánů a projektů, které budou mít pravděpodobně nepříznivý účinek na zvláštní oblast ochrany (SAC), zvláště chráněnou oblast (SPA) nebo lokalitu významnou pro Společenství (SCI)¹. Vystávají dvě základní úvahy:

- Na jedné straně toto ustanovení upravuje výjimky s ohledem na obecné pravidlo čl. 6 odst. 3, podle něhož mohou být schváleny jen plány nebo projekty, které nebudou mít nepříznivý účinek na celistvost příslušné lokality nebo lokalit.
- Na straně druhé musí jeho konkrétní provádění zohledňovat různá opatření uvedená ve směrnici a v postupném pořadí² stanoveném směrnicí.

Předběžné posouzení dopadů plánu nebo projektu na lokalitu, uvedené v čl. 6 odst. 3, umožňuje příslušným vnitrostátním orgánům dospět k závěrům o důsledcích zamýšlené iniciativy ohledně celistvosti příslušné lokality. Jsou-li tyto závěry pozitivní v tom smyslu, že z vědeckého hlediska neexistuje žádná důvodná pochybnost o nepřítomnosti účinků v lokalitě, mohou příslušné orgány udělit souhlas s plánem nebo projektem. V případě pochybnosti nebo negativních závěrů by měly být uplatněny zásady obezřetnosti a prevence a dodrženy postupy podle čl. 6 odst. 4. Kromě toho by zohlednění zásady obezřetnosti a uplatnění preventivního přístupu mohlo vést také k rozhodnutí, že plán nebo projekt uskutečněn nebude.

¹ Ustanovení čl. 6 odst. 2, 3 a 4 se vztahuje pouze na lokality, které jsou zařazeny do seznamu lokalit vybraných jako lokality významné pro Společenství. Tato ustanovení se tedy nevztahují na lokality způsobilé jako lokality významné pro Společenství uvedené ve vnitrostátních seznamech předložených Komisi (navrhované lokality významné pro Společenství). Režim ochrany pro navrhované lokality významné pro Společenství je definován ve věci C-117/03 (rozsudek Soudního dvora ze dne 13. ledna 2005, Dragaggi) a ve věci C-244/05 (rozsudek Soudního dvora ze dne 14. září 2006, Bund Naturschutz).

² Zdá se, že se generální advokátka ve svém stanovisku k věci C-239/04 (odstavce 44 - 46) domnívá, že neexistuje postupné pořadí mezi přezkoumáním alternativních řešení a naléhavými důvody převažujícího veřejného zájmu.

V tomto smyslu již Evropský soudní dvůr rozhodl ve věci C-127/02 *Waddenvereniging a Vogelbeschermingsvereniging*³ a potvrdil ve věci C-6/04 *Komise v. Spojené království Velké Británie a Severního Irsku*⁴, že čl. 6 odst. 3 směrnice o stanovištích podřizuje požadavek příslušného posouzení dopadů plánu nebo projektu podmínce, že existuje pravděpodobnost nebo riziko, že podstatným způsobem ovlivní příslušnou lokalitu. S přihlédnutím zejména k zásadě obezřetnosti, existuje takové riziko, pokud nelze vyloučit na základě objektivních skutečností, že uvedený plán nebo projekt podstatným způsobem dotýčnou lokalitu ovlivní.

Výše uvedený přístup se také odráží v rozsudku Soudního dvora ze dne 26. října 2006 ve věci C-239/04⁵ týkající se výstavby dálnice v Portugalsku, v kterém je uvedeno, že před povolením projektu musí být z vědeckého hlediska vyloučena jakákoli důvodná pochybnost o tom, že celistvost lokality nebude nepříznivě ovlivněna.

Rozhodnutí pokračovat v plánu nebo projektu musí splňovat požadavky čl. 6 odst. 4. Zejména musí být doloženo, že:

- 1 Alternativní řešení navržené ke schválení je nejméně škodlivé pro stanoviště, druhy a celistvost lokality Natury 2000 bez ohledu na hospodářská hlediska a že neexistuje jiné vhodné alternativní řešení, které by nemělo nepříznivý účinek na celistvost lokality.
- 2 Existují naléhavé důvody převažujícího veřejného zájmu, včetně „důvodů sociálního a ekonomického charakteru“.

Toto ustanovení, které je výjimkou z čl. 6 odst. 3, může být použito pouze v tom případě, že jsou plně splněny všechny podmínky požadované směrnicí. Každý, kdo chce této výjimky využít, musí jako předpoklad v tomto ohledu prokázat, že výše uvedené podmínky v každém jednotlivém případě skutečně existují.

- 3 Po důkladném zjištění a doložení nedostatku vhodných alternativních řešení a po uznání naléhavých důvodů převažujícího veřejného zájmu musí být přijata veškerá kompenzační opatření potřebná k zajištění ochrany celkové soudržnosti sítě Natura 2000. Proto by kompenzační opatření měla být brána v úvahu jen tehdy, když uplatnění ochranných opatření, jako např. zmírňujících opatření, není dostačující. Přijatá kompenzační opatření musí být **vždy** sdělena Komisi.

Ustanovení čl. 6 odst. 4 se použijí, jsou-li výsledky předběžného posouzení podle čl. 6 odst. 3 negativní nebo pochybné. To znamená:

- 1. Plán nebo projekt bude mít nepříznivý vliv na celistvost lokality**
- 2. Existují pochybnosti o nepřítomnosti nepříznivých účinků na celistvost lokality spojené s příslušným plánem nebo projektem.**

„Je nutno dodržovat postupné pořadí jeho opatření“.

³ Rozsudek Soudního dvora ze dne 7. září 2004 ve věci C-127/02, odstavce 57 a 61.

⁴ Rozsudek Soudního dvora ze dne 20. října 2005 ve věci C-6/04, odstavec 54.

⁵ Rozsudek Soudního dvora ze dne 26. října 2006, Komise v. Portugalsko (věc C-239/04, odstavec 24).

1.2.2 Časová působnost

Rozsudek vydaný Soudním dvorem ve věci C-209/04 stanoví zásady týkající se časové působnosti čl. 6 odst. 3 a následně čl. 6 odst. 4 směrnice o stanovištích. Pro určení, zda projekty podléhají posouzení vlivů na životní prostředí v souladu s čl. 6 odst. 3, používá Soudní dvůr formální kritérium: datum podání žádosti o povolení projektu. Jestliže tedy datum formálního podání žádosti o povolení projektu předchází datu uplynutí lhůty pro provedení směrnice nebo před přistoupením k EU, pak projekt požadavkům stanoveným v čl. 6 odst. 3 a 4 nepodléhá. Je-li však formální žádost o povolení podána po datu uplynutí lhůty pro provedení směrnice nebo po přistoupení k EU, projekt požadavkům stanoveným v čl. 6 odst. 3 a 4 podléhá.

1.3 Výchozí úvahy

Zajistit kvalitu náležitého posouzení podle čl. 6 odst. 3

Schválení plánu nebo projektu pro příslušnou lokalitu musí předcházet odpovídající posouzení jeho důsledků pro dotčenou lokalitu, které musí zohlednit souhrnné účinky vyplývající z kombinace plánu nebo projektu s jinými plány nebo projekty z hlediska cílů ochrany lokality. Z toho vyplývá, že všechny aspekty plánu nebo projektu, které mohou mít vliv na tyto cíle, a to buď samostatně nebo v kombinaci s jinými plány nebo projekty, musí být vyhodnoceny s přihlédnutím k nejlepším relevantním vědeckým poznatkům.

Postupy posuzování plánů nebo projektů, které budou mít pravděpodobně nepříznivé účinky na lokality Natury 2000, by měly zaručovat plné zohlednění všech prvků přispívajících k celistvosti lokality a k celkové soudržnosti sítě jak při vymezení základních podmínek, tak i ve fázích identifikace možných dopadů, zmírňujících opatření a reziduálních účinků. Ty určují, co je nutno kompenzovat, a to jak kvalitativně, tak i kvantitativně.

Bez ohledu na to, zda jsou ustanovení čl. 6 odst. 3 vydána podle stávajících postupů posuzování vlivů na životní prostředí nebo jiných specifických metod, je nutno zajistit, aby:

- Výsledky posouzení podle čl. 6 odst. 3 umožňovaly úplnou dohledatelnost případně učiněných rozhodnutí, včetně výběru alternativních řešení a jakýchkoli naléhavých důvodů převažujícího veřejného zájmu.
- Posouzení by mělo zahrnovat všechny prvky přispívající k celistvosti lokality a k celkové soudržnosti sítě, jak je stanoveno v cílech ochrany lokality a ve standardním formuláři údajů, a opírat se o nejlepší dostupné vědecké poznatky v dané oblasti. Požadované informace by měly být aktualizovány a mohly by obsahovat tato témata:
 - strukturu, funkci a vlastní úlohu ekologického potenciálu lokality;
 - rozlohu, zastoupení a stav prioritních a neprioritních přírodních stanovišť v lokalitě z hlediska ochrany;
 - početnost populace, stupeň izolace, ekotyp, genetický fond, strukturu věkových tříd a stav ochrany druhů vyskytujících se v lokalitě podle přílohy II směrnice o stanovištích nebo přílohy I směrnice o ptácích;
 - úlohu lokality v rámci biogeografické oblasti a soudržnosti sítě Natura 2000;
 - jiný ekologický potenciál a jiné funkce stanovené v lokalitě.

- Mělo by zahrnovat komplexní stanovení všech možných dopadů plánu nebo projektu na lokalitu, které budou pravděpodobně významné, s přihlédnutím k souhrnným a jiným dopadům, ke kterým pravděpodobně dojde v důsledku kombinace působení posuzovaného plánu nebo projektu a jiných plánů nebo projektů.
- Posouzení podle čl. 6 odst. 3 používá nejlepší dostupné techniky a metody pro odhad rozsahu účinků plánu nebo projektu na biologickou celistvost lokality nebo lokalit, která bude pravděpodobně poškozena.
- Posouzení začleňuje do dotčeného plánu nebo projektu nejúčinnější zmírňující opatření za účelem zamezení, snížení nebo dokonce odstranění negativních dopadů na lokalitu.
- Charakterizace biologické celistvosti a posouzení dopadů by měly být založeny na co nejlepších ukazatelích specifických pro potenciál Natury 2000, které musí být také vhodné pro monitorování provádění plánu nebo projektu.

Pro účel splnění požadavků na posouzení podle čl. 6 odst. 3 se zdá být nejvhodnější, aby orgány Natury 2000 stanovily zvláštní formální požadavky ohledně typu informací a kritérií, které je nutno při provádění náležitého posouzení dodržovat. Velmi se doporučuje jejich popularizace a odborná příprava pro příslušné strany (např. orgány na jiné vládní úrovni, poradci a tvůrci plánů nebo projektů).

1.3.1 Přezkoumání alternativních řešení

V souladu s potřebou předcházet nežádoucímu zhoršování sítě Natura 2000 je třeba zvážit důkladnou revizi a/nebo stažení navrhovaného plánu nebo projektu, jestliže byly zjištěny závažné negativní účinky na celistvost lokality. To by se mělo dodržovat zejména v případě účinků na prioritní stanoviště a/nebo druhy chráněné podle směrnice o stanovištích nebo pro celosvětově ohrožené druhy ptáků uvedené v příloze I směrnice o ptácích. Příslušné orgány musí nejdříve analyzovat a prokázat potřebu příslušného plánu nebo projektu. Proto by se v tomto stádiu měla brát v úvahu nulová varianta.

Příslušné orgány by měly následně přezkoumat možnost využití alternativních řešení, která více respektují celistvost dotčené lokality⁶. Je nutné analyzovat všechna proveditelná alternativní řešení, zejména jejich relativní dopad s ohledem na cíle ochrany lokality Natury 2000, celistvost lokality a jejich přínos k celkové soudržnosti sítě. Tato řešení by měla být obvykle nalezena již v rámci prvního posouzení provedeného podle čl. 6 odst. 3. Mohla by zahrnovat alternativní lokality nebo cesty, různá měřítka či plány rozvoje nebo alternativní postupy.

V souladu se zásadou subsidiarity mají příslušné vnitrostátní orgány posoudit relativní dopad těchto alternativních řešení na dotčenou lokalitu. Je třeba zdůraznit, že referenční parametry pro toto porovnání se zabývají aspekty týkajícími se ochrany a zachování celistvosti lokality a jejích ekologických funkcí. V této fázi proto nelze pohlížet na jiná kritéria hodnocení, např. hospodářská kritéria, jako na důležitější než ekologická.

Příslušné vnitrostátní orgány mají posoudit alternativní řešení. Toto posouzení by mělo být provedeno na základě cílů ochrany lokality.

⁶ Ve svém stanovisku k věci C-239/04 se generální advokát (odstavec 44) domnívá, že „mezi alternativními řešeními přicházejícími do užšího výběru „se nutně nemusí volba uskutečnit podle toho, které alternativní řešení méně nepříznivě ovlivní dotčenou lokalitu. Naopak, výběr vyžaduje zvážení mezi nepříznivým účinkem na ZCHÚ a příslušnými důvody převažujícího veřejného zájmu.“

1.3.2 Přezkoumání naléhavých důvodů převažujícího veřejného zájmu

Pokud alternativní řešení neexistují – nebo existují-li řešení, která mají dokonce více negativních environmentálních účinků na dotčenou lokalitu s ohledem na výše uvedené cíle ochrany stanovené směrnicí – musí příslušné orgány přezkoumat, zda existují naléhavé důvody převažujícího veřejného zájmu, včetně důvodů sociálního a ekonomického charakteru, které vyžadují uskutečnění dotčeného plánu nebo projektu.

Ve směrnici není definován pojem „naléhavý důvod převažujícího veřejného zájmu“. Ustanovení čl. 6 odst. 4 druhý pododstavec však jako příklady naléhavých důvodů převažujícího veřejného zájmu uvádí lidské zdraví, veřejnou bezpečnost a nesporně příznivé důsledky mimořádného významu pro životní prostředí. Co se týče „jiných naléhavých důvodů převažujícího veřejného zájmu“ sociálního nebo ekonomického charakteru, vyplývá ze znění, že pouze veřejné zájmy, bez ohledu na to, zda jsou podporovány veřejnými nebo soukromými orgány, mohou být vyváženy cíli ochrany stanovenými směrnicí. Projekty vypracované soukromými iniciativami lze tedy zvažovat jen tehdy, pokud slouží veřejnému zájmu a ten je prokázán.

Evropský soudní dvůr dosud nepodal jasné vyjádření k výkladu tohoto specifického pojmu. Mohlo by být tedy užitečné vycházet z ostatních oblastí práva Společenství, kde se podobné pojmy objevují.

Pojem „naléhavý požadavek“ byl definován Soudním dvorem jako výjimka ze zásady volného pohybu zboží. Za naléhavé požadavky, jež mohou odůvodňovat vnitrostátní opatření omezující volný pohyb, uznal Soudní dvůr veřejné zdraví a ochranu životního prostředí, jakož i legitimní cíle hospodářské a sociální politiky.

Právo Společenství kromě toho zná také pojem „služba obecného ekonomického zájmu“ uvedený v čl. 86 odst. 2 (bývalý čl. 90 odst. 2) Smlouvy v rámci výjimky z pravidel hospodářské soutěže pro společnosti odpovědné za řízení těchto služeb. Ve sdělení o službách ve veřejném zájmu v Evropě⁷ definovala Komise služby ve veřejném zájmu s přihlédnutím k judikatuře v této věci takto: „*charakterizují činnosti komerční služby plnící poslání veřejného zájmu a podléhají zvláštním závazkům veřejné služby následně stanoveným členskými státy*“⁸. Týká se to zejména služeb v odvětví dopravy, energetiky, komunikačních sítí“.

S ohledem na *strukturu ustanovení* musí příslušné vnitrostátní orgány ve zvláštních případech schválit dotčené plány a projekty pod podmínkou, že při zvažování zájmů mezi cíli ochrany lokality nepříznivě ovlivněné těmito iniciativami a výše uvedenými naléhavými důvody převládá naléhavé důvody. Rozhodnutí je třeba učinit na základě těchto úvah:

- a) veřejný zájem musí být **převažující**: je tedy jasné, že ne každý veřejný zájem sociálního nebo ekonomického charakteru je postačující, zejména vzhledem ke specifickému významu zájmů chráněných směrnicí (viz např. její 4. bod odůvodnění, který stanoví „*přírodní dědictví Společenství*“) (viz příloha I bod 10).

⁷ KOM (96) 443 ze dne 11.9.1996.

⁸ Závazky veřejné služby jsou naproti tomu charakterizovány pro dodržování některých základních zásad poskytování, jako je kontinuita, rovný přístup, univerzálnost a transparentnost, ale mohou se od jednoho členského státu ke druhému lišit podle různých situací, jako jsou zeměpisná nebo technická omezení, politická a správní organizace, historie a tradice.

- b) V této souvislosti se také jeví jako rozumné domnívat se, že veřejný zájem může být převažující jen tehdy, jedná-li se o **dlouhodobý zájem**; nezdá se, že by krátkodobé ekonomické nebo jiné zájmy, které by společnosti přinášely jen krátkodobý užitek, byly postačující k tomu, aby převážily nad dlouhodobými zájmy ochrany chráněnými směrnici.

Je rozumné se domnívat, že „naléhavé důvody převažujícího veřejného zájmu, včetně důvodů sociálního a ekonomického charakteru“, se vztahují na situace, kdy se zamýšlené plány nebo projekty jeví jako nezbytné:

- v rámci akcí nebo politik, jejichž cílem je chránit základní hodnoty pro život občanů (zdraví, bezpečnost, životní prostředí);
- v rámci základních politik pro stát a společnost;
- v rámci provádění činností ekonomického nebo sociálního charakteru, které plní zvláštní závazky veřejné služby.

Aby byl čtenářům podán přesnější výklad toho, co by mohlo být legitimně považováno za možné naléhavé důvody převažujícího veřejného zájmu, byly vybrány **příklady** ze stanovisek vydaných Komisí v rámci čl. 6 odst. 4, které jsou uvedeny ve vztah s odůvodněním uváděným členskými státy.

Protnutí údolí řeky Peene (Německo) plánovanou dálnicí A 20 (Německo)

Dálnice A 20 je částí transevropské silniční sítě. V Meklenbursku-Západním Pomořansku musí být vytvořeno propojení východ-západ z důvodu spojení této oblasti s centrálními regiony Společenství. Meklenbursko-Západní Pomořansko trpí výjimečně vysokou nezaměstnaností. Jeho míra nezaměstnanosti je oproti „starým“ spolkovým zemím již několik let téměř dvojnásobná. Hrubý národní produkt vytvářený v Meklenbursku-Západním Pomořansku a vztahený k procentu populace je významně nižší než průměrný hrubý národní produkt.

„Plán rozvoje projektu hlavního přístavu Rotterdam“ (Nizozemsko)

Přístavní a průmyslová činnost v oblasti Rotterdamu je jedním z hlavních pilířů nizozemského hospodářství. Přístav Rotterdam je hlavní křižovatkou multimodální dopravy v rámci sítě TEN-T, a proto je významný pro Společenství. Očekávaný růst globální manipulace s kontejnery a činnost chemického průmyslu povedou ke zvýšené poptávce po prostoru, kterou bude nutno uspokojit, má-li být zachováno konkurenční postavení přístavu Rotterdam mezi Hamburkem - Le Havrem. Rozvoj přístavu Rotterdam klade do popředí také otázku podpory přechodu na jiný druh dopravy, zejména v souvislosti s nákladní dopravou. Je zřejmé, že přechod nákladní dopravy ze silnic na vodní cesty bude mít značné výhody z hlediska snížení emisí skleníkových plynů, snížení znečištění ovzduší a snížení dopravního zatížení. Tyto výhody by měly být uznány při posuzování otázek veřejného zájmu.

Rozšíření areálu společnosti Daimler Chrysler Aerospace Airbus GmbH v Hamburku-Finkenwerder (Německo)

Mimořádná důležitost pro region Hamburk a severní Německo a evropský letecký a kosmický průmysl. Projekt přispěje k technologickému pokroku a posílí evropskou spolupráci v oblasti letectví. Kladný vliv na hospodářskou a sociální situaci příhraničních regionů a kladný dopad na konkurenceschopnost evropského leteckého a kosmického průmyslu. Významný počet nových pracovních míst pro vysoce kvalifikované pracovníky, která jsou potřebná pro vyrovnání značné ztráty pracovních míst v průmyslovém sektoru regionu.

Vysokorychlostní trať (TGV Východ) (Francie)

Nedostatek možností spojení stávajících tratí. Evropský projekt TGV Východ byl kolem roku 1990 příznivě hodnocen v Radě ministrů Evropského společenství a v roce 1994 byl vybrán Radou Evropy jako prioritní projekt, u nějž se využilo rozhodnutí Unie o prioritě projektů infrastruktury, které mají být uskutečněny.

Operativní směrný územní plán („Rahmenbetriebsplan“) uhelného dolu Prosper Haniel Colliery (Německo)

Díky své kvalitě z hlediska geologie a infrastruktury přispívá uhelný důl Prosper Haniel a jeho pokračování těžebních prací k dosažení obecných cílů dlouhodobé energetické politiky Německa na spolkové a regionální úrovni, a zejména k zájmu zajistit bezpečnost a zachovat vedoucí postavení evropských těžebních technologií a technologií uhlé energetiky. Zavření dolu Prosper Haniel by mělo nepřijatelné přímé i nepřímé ekonomické a sociální důsledky na regionální úrovni spolu s přímou ztrátou pracovních míst v uhelném průmyslu, v dodavatelském odvětví a v navazujících službách.

Projekt vodní nádrže La Breña II (Španělsko)

Zajistí dostatek vody pro lidskou spotřebu, pro průmyslové účely a zemědělství, čehož nelze dosáhnout v současném stavu nádrže na řece Guadalquivir.

Další příklady a informace o stanoviscích vydaných Komisí lze najít na webové adrese:

http://ec.europa.eu/environment/nature/nature_conservation/eu_nature_legislation/specific_articles/art6/index_en.htm

1.4 Přijetí kompenzačních opatření

1.4.1 Co se rozumí pod pojmem „kompenzační opatření“ a kdy by měla být zvažována?

Podle článku 6 směrnice o stanovištích je nutné jasně odlišovat zmírňující opatření od opatření kompenzačních.

Ve směrnici „o stanovištích“ není pojem „kompenzační opatření“ definován. Zkušenost by naznačovala toto rozlišování:

- zmírňujícími opatřeními v širším smyslu se rozumějí taková opatření, jejichž cílem je minimalizovat nebo dokonce odstranit negativní dopady na lokalitu, ke kterým pravděpodobně dojde v důsledku provádění plánu nebo projektu. Tato opatření jsou nedílnou součástí specifikací plánu nebo projektu (viz oddíl 4.5 informační brožury „Péče o lokality NATURY 2000. Ustanovení článku 6 směrnice o stanovištích“) a
- kompenzační opatření *sensu stricto* jsou nezávislá na projektu (včetně jakýchkoli souvisejících zmírňujících opatření). Jsou určena k vyrovnání negativních účinků plánu nebo projektu, aby byla zachována celková ekologická soudržnost sítě Natura 2000.

Například rozšíření hlubinné těžby uhlí uhelných dolů do oblastí, které dosud nebyly k těžbě využívány, způsobí značný pokles půdy provázený zaplavením a zvýšením hladin podzemní vody s významnými dopady na všechny ekosystémy v oblasti. Pro vyvážení negativních účinků projektu bude území vybíráno podle ekologických kritérií pro vytváření neprioritních typů stanovišť (bučiny a doubravy) opětovným zalesňováním nebo transformací/zlepšováním stávajících lesů. Rovněž se zvažuje vytváření a zlepšování lužních lesů a obnova nebo optimalizace řečišť pro nahrazení ztráty prioritního typu stanoviště (zbylé lužní lesy – *Alnion glutinoso-incanae*) a neprioritního typu stanoviště (vodní toky od nížin po hory s plovoucí vegetací). Opatření bude přispívat také k vyvážení negativního dopadu projektu na druhy *Lampetra planeri*.

Kompenzační opatření by měla jít nad rámec akcí, které jsou běžným postupem podle směrnice o stanovištích a směrnice o ptácích, nebo povinností stanovených v právních předpisech ES. Například uskutečnění plánu péče nebo návrh/vyhlášení nové oblasti již zapsané jako významné pro Společenství představují pro členský stát „běžná“ opatření. Kompenzační opatření by tedy měla jít nad rámec běžných/standardních opatření potřebných pro ochranu a péči o lokality Natury 2000.

Další příklad náhrady lze ukázat na případě rozšíření přístavu, které vede k zániku stanovišť pro hřadování ptáků a k úbytku intertidálních bahnitých stanovišť a stanovišť s rákosovým porostem v nízkých hloubkách. Negativní dopad projektu by byl vyvážen obnovou stanovišť pro hřadování ptáků v přílivové oblasti a mělkých pobřeží spojených s bahnitými stanovišti, jakož i obnovou stanovišť s rákosovým porostem a zamokřených luk hydraulickými pracemi, environmentálními opatřeními pro zemědělské využití rákosových stanovišť a luk a regulací lovu.

Kompenzační opatření tedy nejsou prostředkem, který by umožňoval uskutečnit plány nebo projekty a vyhnout se přitom povinnostem podle článku 6. Měla by být zvažována až po

zjištění negativního dopadu na celistvost lokality Natury 2000. Konkrétně logika a zdůvodnění procesu hodnocení vyžadují, aby bylo provedeno hodnocení alternativních řešení, jakož i posouzení zájmu plánu/projektu v souvislosti s přírodní hodnotou lokality, je-li předvídan negativní dopad. Jakmile je učiněno rozhodnutí, že projekt/plán by měl být uskutečněn, je vhodné přejít ke zvážení kompenzačních opatření. Tento přístup byl potvrzen také ve stanovisku generální advokátky ve věci C 239-/04 (odstavec 35).

Kompenzační opatření představují opatření, která jsou specifická pro projekt nebo plán, nad rámec běžných postupů provádění směrnic „o přírodě“. Jejich účelem je vyrovnat negativní dopad projektu a poskytnout náhradu přesně odpovídající negativním účinkům na dotčený druh nebo dotčené stanoviště. Kompenzační opatření jsou „posledním možným řešením“. Použijí se jen tehdy, jestliže jsou ostatní ochranná opatření stanovená směrnicí neúčinná a bylo přijato rozhodnutí přece jen zvážit projekt/plán, který má negativní účinek na lokalitu Natury 2000.

1.4.2 „Celková soudržnost“ síť NATURA 2000

V čl. 6 odst. 4 se vyskytuje výraz „celková soudržnost“ v souvislosti, kdy je povoleno provést plán nebo projekt z naléhavých důvodů převažujícího veřejného zájmu a členský stát musí přijmout opatření pro vyvážení ztráty.

Objevuje se také v čl. 3 odst. 1, který stanoví, že Natura 2000 je „spojitá evropská ekologická síť zvláštních oblastí ochrany, která umožní zachovat příslušné typy přírodních stanovišť a stanoviště druhů v jejich přirozeném areálu rozšíření ve stavu příznivém z hlediska jejich ochrany nebo popřípadě umožní tento stav obnovit“. Z toho důvodu jsou zvažována dvě různá kritéria, na jedné straně cílové druhy a stanoviště z hlediska množství a jakosti a na straně druhé úloha lokality při zajišťování odpovídajícího geografického rozložení ve vztahu k areálu rozšíření.

Ustanovení čl. 3 odst. 3 stanoví, že „členské státy budou v případech, kde to budou pokládat za nutné, usilovat o zlepšení ekologické soudržnosti NATURY 2000 udržováním, a kde je to vhodné, rozvojem krajinných prvků, které mají rozhodující význam pro volně žijící živočichy a planě rostoucí rostliny, jak je uvedeno v článku 10.“

Článek 10, který se obecněji zabývá územním plánováním a strategiemi územního rozvoje, stanoví, že

„Členské státy, kde to považují za nezbytné, usilují o to, aby při územním plánování a ve svých strategiích územního rozvoje, a zejména s ohledem na zlepšení ekologické soudržnosti sítě NATURA 2000 podpořily péči o krajinné prvky, které mají rozhodující význam pro volně žijící živočichy a planě rostoucí rostliny.

Takové prvky jsou ty, které s ohledem na svou lineární a nepřetržitou strukturu (jako např. řeky a jejich břehy) nebo na svoji funkci „nášlapných kamenů“ neboli spojovacích ostrůvků (jako např. rybníky nebo malé remízky) mají zásadní význam pro migraci, šíření a výměnu genetické informace volně žijících druhů.“

Slovo „ekologická“ je použito jak v článku 3, tak i v článku 10 pro vysvětlení charakteru soudržnosti. Je zřejmé, že výraz „celková soudržnost“ v čl. 6 odst. 4 je použit ve stejném významu.

Po tomto upřesnění je jasné, že důležitost lokality pro soudržnost sítě je funkcí cílů ochrany lokality, počtu a stavu stanovišť a druhů vyskytujících se na stanovišti, jakož i úlohy, kterou lokalita hraje při zajišťování odpovídajícího geografického rozložení ve vztahu k areálu rozšíření druhů a stanovišť dotčených druhů.

Ustanovněl čl. 6 odst. 4 požaduje zajištění „ochrany“ celkové soudržnosti sítě Natura 2000. Směrnice tedy předpokládá, že „původní“ síť je spojitá. Jestliže se použije výjimečný režim, musí být situace napravena tak, aby soudržnost byla plně obnovena.

Pokud jde o plán nebo projekt, budou muset kompenzační opatření určená k ochraně celkové soudržnosti sítě Natura 2000 zahrnovat výše uvedená kritéria. To by znamenalo, že náhrada by se měla vztahovat na cíle ochrany lokality a na negativně ovlivněné stanoviště a druhy ve srovnatelném poměru co do počtu a stavu. Současně musí být odpovídajícím způsobem nahrazena funkce dotčené lokality z hlediska biogeografického rozložení.

V tomto místě by bylo vhodné připomenout, že výběr lokality pro síť Natura 2000 závisí podle směrnice o stanovištích na:

- zohlednění stanoviště nebo stanovišť a druhů v poměru (plošná velikost, populace) popsaném ve standardním formuláři údajů;
- zahrnutí lokality do biogeografické oblasti, ve které se nachází;
- výběru kritérií stanovených Výborem pro „stanoviště“ a užívaných Evropským tematickým střediskem pro biologickou rozmanitost, které doporučuje Komisi ponechat lokalitu na seznamu Společenství.

Příslušné orgány by měly brát v úvahu tato kritéria při navrhování kompenzačních opatření pro projekt a měly by zajistit, aby vykazovaly vlastnosti a funkce srovnatelné s těmi, které odůvodňovaly výběr původní lokality.

Směrnice „o ptácích“ nestanoví biogeografické oblasti nebo výběr na úrovni Společenství. Avšak analogicky by bylo možné se domnívat, že *celková soudržnost sítě* je zajištěna, pokud:

- náhrada plní stejné účely, které motivovaly vyhlášení lokality v souladu s čl. 4 odst. 1 a s čl. 4 odst. 2 směrnice o ptácích;
- náhrada plní stejnou funkci na stejné tahové cestě;
- náhradní lokalita nebo lokality je s jistotou přístupná pro ptáky vyskytující se obvykle v lokalitě negativně ovlivněné projektem.

Jestliže je projektem negativně ovlivněna například zvláště chráněná oblast se specifickou funkcí zimovišť stěhovavých druhů ptáků, měla by být navrhovaná kompenzační opatření zaměřena na zvláštní funkci, kterou lokalita má. Proto by náhrada opatřeními, která by mohla obnovit podmínky potřebné pro zimoviště těchto druhů v oblasti mimo tahovou cestu nebo na tahové cestě, zdaleka nebyla dostačující k zajištění celkové soudržnosti sítě. V tomto případě by náhrada měla umožnit pro cílové druhy vhodná zimoviště správně umístěná na tahové cestě tak, aby byla reálně přístupná ptákům, kteří by využívali původní lokalitu negativně ovlivněnou projektem.

Pro zajištění celkové soudržnosti sítě Natura 2000 by proto kompenzační opatření navrhovaná pro projekt měla: a) ve srovnatelném poměru zahrnovat stanoviště a druhy negativně ovlivněné; b) zajišťovat funkce srovnatelné s těmi, které odůvodňovaly kritéria výběru původní lokality, zejména co se týče odpovídajícího geografického rozložení. Proto by nebylo dostačující, aby se kompenzační opatření týkala stejné biogeografické oblasti ve stejném členském státě.

Vzdálenost mezi původním stanovištěm a místem kompenzačních opatření není nutně překážkou, pokud neovlivňuje funkčnost lokality, její úlohu v geografickém rozložení a důvody jejího původního výběru.

1.4.3 Cíl a obecný obsah kompenzačních opatření

Kompenzační opatření *sensu stricto* musí zajišťovat zachování příspěvku lokality k příznivému stavu ochrany typů přírodních stanovišť a stanovišť druhů „v příslušné biogeografické oblasti“. Stručně řečeno zajišťovat zachování celkové soudržnosti sítě Natura 2000. Z toho vyplývá toto:

- Obecně by lokalita neměla být projektem nezvratně ovlivněna, dokud nebude skutečně existovat náhrada. Mohou však nastat situace, kdy nebude možné tuto podmínku splnit. Například by trvalo mnoho let obnovit lesní stanoviště tak, aby zajišťovalo stejné funkce jako stanoviště původní, negativně ovlivněné projektem. Proto by mělo být učiněno vše pro zajištění náhrady v předstihu a v případě, že toho nelze plně dosáhnout, měly by příslušné orgány zvážit další náhradu za přechodné ztráty, které by mezitím vznikly.
- Náhrada musí být nad rámec sítě Natura 2000, k níž by měl členský stát přispívat v souladu se směrnicemi.

Členské státy by měly být obzvláště pozorné, vyskytnou-li se negativní účinky plánu nebo projektu ve vzácných typech přírodních stanovišť nebo v přírodních stanovištích, které potřebují dlouhou dobu, než zajistí stejnou ekologickou funkčnost. Za těchto okolností by se měla vážně brát v úvahu nulová varianta.

Zatímco vyhlášení nových lokalit Natury 2000 může být součástí kompenzačních opatření podle čl. 6 odst. 4, jsou samotná vyhlášení bez doprovodných opatření nedostačující.

Podle *směrnice „o ptácích“* by náhrada mohla spočívat v práci pro zlepšení biologické hodnoty oblasti, která buď je nebo bude vyhlášena, za účelem zvýšení míry únosnosti nebo potravinového potenciálu o hodnotu odpovídající ztrátě v lokalitě negativně ovlivněné projektem. *A fortiori* je obnova stanoviště příznivého pro dotčené druhy ptáků přijatelná, pokud existuje vytvořená lokalita v době, kdy negativně ovlivněná lokalita ztrácí svou přírodní hodnotu.

Obdobně by podle *směrnice „o stanovištích“* mohla náhrada spočívat v obnově srovnatelného stanoviště nebo v biologickém zlepšení horšího stanoviště ve stávající vyhlášené lokalitě, nebo dokonce v připojení nové lokality o kvalitě srovnatelné s původní lokalitou k síti Natura 2000. V tomto případě by bylo možné argumentovat tím, že projekt celkově povede ke ztrátě tohoto typu stanoviště na úrovni členského státu. Na úrovni Společenství však bude mít nová lokalita prospěch z ochrany stanovené v článku 6, čímž bude přispívat k cílům směrnice.

Kompenzační opatření vhodná nebo nutná pro nežádoucí účinky na lokalitu Natury 2000 mohou spočívat:

- v obnově nebo rozšíření stávajících lokalit: v obnově stanoviště za účelem zajistit zachování jeho hodnoty z hlediska ochrany a soulad s cíli ochrany lokality nebo ve zlepšení stávajícího stanoviště úměrně ke ztrátě způsobené plánem nebo projektem lokality Natury 2000;
- v obnovení stanoviště: obnovení stanoviště v nové nebo rozšířené lokalitě, která má být začleněna do Natury 2000;
- jak bylo popsáno výše a spolu s dalšími pracemi, v navržení nové lokality podle směrnice o stanovištích a ptácích.

Rozsah kompenzačních opatření, která jsou v EU běžnou praxí, v rámci směrnice o stanovištích také zahrnuje:

- opětovné vysazování druhů;
- obnovu a posílení druhů, včetně posílení dravých druhů;
- nákup půdy;
- nabytí práv;
- tvorbu přírodních rezervací (včetně silných omezení pro využívání půdy);
- stimuly pro určité hospodářské činnosti, které podporují klíčové ekologické funkce;
- zmírnění (ostatních) hrozeb, obvykle pro druhy, buď opatřením zaměřeným na jedinou příčinu, nebo koordinovaným opatřením zaměřeným na všechny faktory hrozeb (vyplývající např. z účinků přeplněnosti prostoru).

V zásadě musí účinky provedené náhrady nastat již v době, kdy dojde ke škodě na dotčené lokalitě. Za jistých okolností, kdy tuto zásadu nelze zcela splnit, by mohla být požadována další náhrada za přechodné ztráty.

Možnost vytváření banky stanovišť jako kompenzační opatření podle čl. 6 odst. 4 je velmi omezená v důsledku přesných kritérií uvedených v souvislosti s potřebou náhrady pro zajištění ochrany soudržnosti sítě (*oddíl 1.4.2*).

Možné použití koncepce banky stanovišť by však mohlo existovat v omezeném režimu ve spojení s čl. 6 odst. 1. Pokud je například předpokládán rozvoj, mohlo by být vhodné v rámci plánu péče vypracovaného pro lokalitu nebo integrovaného do jiných plánů rozvoje zvážit a uskutečnit potřebná kompenzační opatření, která by byla požadována v souvislosti s tímto rozvojem a následně před každým přijetím rozhodnutí příslušnými orgány.

1.4.4 Co zahrnout do programu kompenzačních opatření?

Kompenzační opatření podle čl. 6 odst. 4 musí řešit všechny otázky, ať již technické a/nebo finanční, které jsou nutné pro dosažení cíle vyrovnat negativní účinky plánu nebo projektu a zachovat celkovou soudržnost sítě Natura 2000. Přehled otázek, které je třeba zahrnout do programu kompenzačních opatření, je uveden níže.

- Těsná koordinace a spolupráce mezi orgány Natury 2000, hodnotícími orgány a navrhovatelem kompenzačního programu (tj. navrhovatelem plánu nebo projektu a zúčastněnými externími poradci).

- Jasně cíle a cílové hodnoty v souladu s cíli ochrany lokality.
- Analýza technické proveditelnosti opatření s ohledem na jejich cíle ochrany.
- Analýza právní a/nebo finanční proveditelnosti opatření podle potřebného načasování.
- Vysvětlení časového rámce, v kterém se očekává dosažení cílů ochrany.
- Časový plán provádění a jeho koordinace s harmonogramem provádění plánu nebo projektu.
- Informování veřejnosti a/nebo fáze konzultací.
- Konkrétní plány monitorování a hlášení založené na ukazatelích pokroku v souladu s cíli ochrany.
- Příslušný rozpočtový plán schválený ve vhodné době, aby byl zaručen úspěch opatření.

1.5 Kritéria pro navrhování kompenzačních opatření

1.5.1 Cílová náhrada

Kompenzační opatření podle směrnice o stanovištích musí být stanovena podle referenčních podmínek definovaných po charakterizaci biologické celistvosti lokality, k jejíž ztrátě nebo zhoršování pravděpodobně dojde, a podle pravděpodobných závažných negativních účinků, které by po zmírnění zůstaly. Biologickou celistvost lze definovat jako všechny takové faktory, které přispívají k zachování ekosystému, včetně strukturálního a funkčního potenciálu. V rámci směrnice o stanovištích je biologická celistvost lokality spojena s cíli ochrany, pro něž byla lokalita vyhlášena jako součást sítě Natura 2000.

Cílová náhrada vyžaduje, aby bylo provedeno náležité posouzení podle čl. 6 odst. 3 v souladu s ustanoveními uvedenými v předchozí kapitole.

Po určení biologické celistvosti, která bude pravděpodobně narušena, a skutečného rozsahu škody musí opatření v kompenzačním programu výslovně zahrnovat tyto účinky, aby byly dlouhodobě zachovány prvky celistvosti přispívající k celkové soudržnosti sítě Natura 2000. Tato opatření by tedy měla být nejvhodnější pro předpokládaný typ dopadu a zaměřena na cíle jasně řešící negativně ovlivněné prvky Natury 2000. To vyžaduje, aby se opatření samozřejmě vztahovala na strukturální a funkční aspekty celistvosti lokality a související typy stanoviště a populace druhů, které jsou negativně ovlivněny.

To znamená, že kompenzační program musí nutně sestávat z ekologických opatření, například ve formě obnovy nebo rozšíření stanoviště, posílení populace a/nebo jakýchkoli dalších akcí, které mohou být pro tento účel vhodné. Platby členům nebo do zvláštních fondů, bez ohledu na to, zda skutečně směřují na projekty ochrany přírody, proto nejsou vhodné podle směrnice o stanovištích. Kromě toho jakékoli sekundární nebo nepřímé opatření, které by mohlo být navrženo pro rozšíření provádění hlavních opatření nebo výsledku kompenzačního režimu, musí mít zřejmou souvislost s cíli kompenzačního režimu.

Například při navrhování náhrady musí být stanoveny tyto jasné úkoly:

- stanovit celkové počty negativně ovlivněných druhů;
- stanovit hlavní negativně ovlivněné druhy a celkový poměr výskytu veškeré populace;
- stanovit hlavní funkci (funkce) stanovišť, která budou nepříznivě ovlivněna, na níž jsou druhy závislé, např. krmení, hřadování atd.;

- stanovit pravděpodobné populace druhů a funkce stanovišť v příznivém stavu z hlediska jejich ochrany;
- stanovit opatření potřebná k vyrovnání škody na funkcích stanovišť a nepříznivě ovlivněných druhů tak, aby byly navráceny do stavu, který bude odrážet z hlediska ochrany příznivý stav negativně ovlivněné oblasti.

Měla by být důkladně prověřena jakákoli nejistota ohledně přesného charakteru a/nebo závažnosti nepříznivých účinků. V případě potřeby by měl být uplatněn přístup předběžné opatrnosti a posouzení nepříznivých účinků založené na scénáři nejhoršího dopadu.

1.5.2 Účinná náhrada

Proveditelnost a účinnost kompenzačních opatření jsou rozhodující pro provádění čl. 6 odst. 4 směrnice o stanovištích podle zásady obezřetnosti a osvědčených postupů. Při zajišťování účinnosti musí jít technická proveditelnost ruku v ruce s odpovídajícím rozsahem, načasováním a umístěním kompenzačních opatření.

Kompenzační opatření musí být proveditelná a účinná při obnovování ekologických podmínek potřebných pro zajištění celkové soudržnosti sítě Natura 2000 (tj. zhoršená ekologická struktura a funkce a příslušná stanoviště a druhy). Odhadovaný časový rámec a každé podpůrné nebo udržovací opatření potřebné pro zvýšení účinků by měly být známy a/nebo předvídaný od samého začátku s ohledem na provádění opatření. Přitom je nutno vycházet z nejlepších dostupných vědeckých poznatků doplněných o specifická šetření přesného umístění, kde budou kompenzační opatření prováděna. Opatření, u nichž není dána dostatečná záruka úspěchu, by neměla být zvažována podle čl. 6 odst. 4 a pravděpodobný úspěch kompenzačního režimu by měl ovlivnit konečné schválení plánu nebo projektu v souladu se zásadou prevence.

Při rozhodování mezi různými možnostmi náhrady musí být kromě toho zvolena nejúčinnější alternativa, která má největší šance na úspěch.

Program kompenzačních opatření musí zahrnovat podrobné sledování během jejich provádění, aby byla zajištěna dlouhodobá účinnost. Toto sledování, které je v rámci sítě Natura 2000, by mělo být koordinováno se sledováním stanoveným v článku 11 směrnice o stanovištích a případně do něj integrováno.

Opatření vykazující v praxi nízkou úroveň účinnosti přispívání k cílům by měla být odpovídajícím způsobem upravena.

1.5.3 Technická proveditelnost

Dle současných znalostí je vysoce nepravděpodobné, že lze obnovit ekologickou strukturu a funkci, jakož i související stanoviště a populace druhů až do stavu, v kterém se nacházely před poškozením způsobeným plánem nebo projektem. Pro překonání mimořádných obtíží, které stojí v cestě naprosto úspěšnému obnovení ekologických podmínek, musí být kompenzační opatření navrhována:

- podle vědeckých kritérií a hodnocení v souladu s nejlepšími vědeckými poznatky,

- a se zohledněním specifických požadavků ekologických prvků, které mají být obnoveny (např. půda, vlhkost, expozice, genetický fond, stávající hrozby a další podmínky rozhodující pro úspěšné obnovení).

Rozhodující aspekty pro technickou proveditelnost budou určovat vhodnost umístění kompenzačních opatření (prostorová proveditelnost), vhodné načasování a jejich potřebný rozsah.

Výběr konkrétních opatření a jejich návrh musí kromě toho dodržovat stávající pokyny pro každý konkrétní postup, tvorbu stanoviště, obnovu stanoviště, posílení populace, opětovné vysazování druhů nebo jakékoli jiné opatření uvedené v kompenzačním programu.

1.5.4 Rozsah náhrady

Rozsah potřebný k tomu, aby kompenzační opatření byla účinná, má přímý vztah ke kvantitativním i kvalitativním aspektům spojeným s prvky celistvosti (tj. včetně struktury a funkčnosti a jejich úlohy v celkové soudržnosti sítě Natura 2000), které se pravděpodobně zhorší, a k odhadované účinnosti opatření.

Proto je nejlepší stanovit kompenzační poměry případ od případu a nejprve je nutno je určit s ohledem na informace zpracovávané v průběhu posouzení podle čl. 6 odst. 3 a zajistit minimální požadavky ke splnění ekologické funkčnosti. Tyto poměry je potom možné znovu stanovit podle výsledků zjištěných při sledování účinnosti, přičemž musí být odůvodněno konečné rozhodnutí o míře náhrady.

Panuje široká shoda v tom, že poměry by měly být obecně vyšší než 1:1. Proto by kompenzační poměry 1:1 nebo nižší měly být zvažovány jen tehdy, je-li prokázáno, že při takovém rozsahu budou opatření při obnovení struktury a funkčnosti stoprocentně účinná v krátké době (např. aniž by bylo dotčeno zachování stanovišť nebo populací významných druhů, které budou pravděpodobně negativně ovlivněny plánem nebo projektem).

1.5.5 Umístění kompenzačních opatření

Kompenzační opatření by měla být umístěna tak, aby bylo dosaženo nejvyšší účinnosti při zachování celkové soudržnosti sítě Natura 2000. To vyžaduje soubor předběžných podmínek, které by každé kompenzační opatření mělo splňovat:

- Oblast vybraná k náhradě musí být v dotčeném členském státě ve stejné biogeografické oblasti (u lokalit vyhlášených podle směrnice o stanovištích) nebo ve stejné oblasti výskytu, tahové cestě nebo oblasti zimování pro druhy ptáků (tj. u lokalit vyhlášených podle směrnice o ptácích). Tato oblast by měla dále zajišťovat funkce srovnatelné s těmi, které odůvodňovaly výběrová kritéria původní lokality, zejména s ohledem na odpovídající geografické rozložení.
- Oblast vybraná pro náhradu musí mít – nebo musí být schopna vyvinout – prvky specifické pro ekologickou strukturu a funkci a potřebné pro stanoviště a populace druhů. To se týká kvalitativních aspektů, jako je zhoršená jedinečnost potenciálu, a vyžaduje uvážení místních ekologických podmínek.
- Kompenzační opatření nesmí ohrožovat zachování celistvosti žádné jiné lokality Natury 2000, která přispívá k celkové soudržnosti sítě. Opatření, jsou-li prováděna ve stávající lokalitě nebo lokalitách Natury 2000, musí být v souladu s cíli ochrany

lokality nebo lokalit a nesmí být chápána jako prostředek k provádění celkové správy nezbytné pro lokalitu nebo lokality.

Kromě toho panuje obecná shoda, aby se místní podmínky nezbytné pro obnovení ohroženého ekologického potenciálu nacházely co nejbližší oblasti negativně ovlivněné plánem nebo projektem. Proto se zdá být nejvýhodnější alternativou umístění náhrady do dotčené lokality Nature 2000 nebo do její blízkosti do místa vykazujícího vhodné podmínky k tomu, aby opatření byla úspěšná. To však není vždy možné a je nutné stanovit rozsah priorit, které mají být použity při hledání míst splňujících požadavky směrnice o stanovištích:

- 1) Náhrada v lokalitě Nature 2000, pokud v lokalitě existují nezbytné prvky pro zajištění ekologické soudržnosti a funkčnosti sítě.
- 2) Náhrada vně dotčené lokality Nature 2000, avšak v rámci společné topografické nebo krajinné jednotky, je-li reálný stejný příspěvek k ekologické struktuře a/nebo funkci sítě. Novým místem může být jiná lokalita buď vyhlášená, nebo nevyhlášená jako lokalita Nature 2000. V případě lokality nevyhlášené musí být oblast vyhlášena jako lokalita Nature 2000 a podléhat všem požadavkům směrnice „o přírodě“.
- 3) Náhrada vně lokality Nature 2000, v jiné topografické nebo krajinné jednotce. Novým místem může být jiná lokalita vyhlášená jako lokalita Nature 2000. Jestliže se náhrada uskuteční v nevyhlášeném místě, musí být oblast vyhlášena jako lokalita Nature 2000 a podléhat všem požadavkům směrnice „o přírodě“.

Nová vyhlášení jako součást kompenzačních opatření musí být předložena Komisi před jejich prováděním a před realizací projektu, avšak po jeho schválení. Nová vyhlášení by měla být poskytnuta Komisi zavedenými cestami a postupy jako v procesu schvalování seznamů lokalit významných pro Společenství a vyhlásování zvláště chráněných oblastí (*obvyklým postupem*).

Při řešení umístění kompenzačních opatření v rámci přeshraničních projektů zajistí členské státy nejlepší spolupráci a koordinaci.

1.5.6 Načasování náhrady

Načasování kompenzačních opatření vyžaduje přístup případ od případu, přičemž schválený harmonogram musí zajišťovat kontinuitu ekologických postupů nezbytných pro zachování biologické struktury a funkcí, které přispívají k celkové soudržnosti sítě Natura 2000. To vyžaduje těsnou koordinaci mezi prováděním plánu nebo projektu a uskutečňováním opatření a závisí na otázkách, jako je doba potřebná k tomu, aby se v dané oblasti rozvinula stanoviště a/nebo aby se obnovily nebo usadily populace druhů. Kromě toho je nutné zvážit i další faktory a postupy:

- Lokalita nesmí být nezvratně ovlivněna dříve, než bude existovat náhrada.
- Účinky náhrady by měly nastat v době, kdy v dotčené lokalitě dojde ke škodě. Pokud toho nelze plně dosáhnout, byla by za jistých okolností požadována další náhrada za přechodné ztráty.
- Časová zpoždění by mohla být přijatelná jen v případě zjištění, že neohrozí cíl „žádných čistých ztrát“ pro celkovou soudržnost sítě Natura 2000.
- Časová zpoždění nelze tolerovat například tehdy, jestliže vedou ke ztrátám populací jakýchkoli druhů chráněných v lokalitě podle přílohy II směrnice 92/43/EHS nebo

přílohy I směrnice 79/409/EHS, které ukládají zvláštní péči tehdy, jedná-li se o prioritní druhy.

- Kompenzační opatření lze v průběhu času zredukovat podle toho, zda by pravděpodobně došlo k závažným negativním účinkům z krátkodobého, střednědobého nebo dlouhodobého hlediska.

Účelné může být použití zvláštních opatření pro vyvážení přechodných ztrát, ke kterým by docházelo do doby, než budou splněny cíle ochrany. Všechny nezbytné požadavky, technické, právní nebo finanční, které jsou potřebné pro provádění kompenzačních opatření, musí být splněny před zahájením realizace plánu nebo projektu, aby se zamezilo jakýmkoli nepředvídaným zpožděním, která by mohla být na překážku účinnosti opatření.

1.5.7 Dlouhodobé provádění

Kompenzační opatření vyžadují, aby byl zajištěn řádný právní a finanční základ pro dlouhodobé provádění a jejich ochranu, sledování a udržování dříve, než dojde k dopadům na stanoviště a/nebo druhy. To by mohlo zahrnovat:

- Uvedení dočasné ochrany v platnost, i když je statut lokality významné pro Společenství/zvláště chráněné oblasti udělen až později.
- Navržení závazných vynucovacích nástrojů na vnitrostátní úrovni s cílem zajistit úplné provedení a účinnost náhrady (např. případně s ohledem na odpovědnost podle směrnice o posuzování vlivů na životní prostředí (EIA) nebo směrnice o odpovědnosti za životní prostředí, je-li v platnosti; souhlas podpůrného plánu nebo projektu s platností příslušných ustanovení pro provádění kompenzačních opatření).
- Navržení nutných právních prostředků v případě nákupu půdy nebo nabytí práv je považováno za nezbytné pro účinné provádění opatření podle osvědčených postupů (např. typové postupy pro nucený výkup z důvodů ochrany přírody).
- Zavedení monitorovacích programů na celou dobu životnosti projektu, včetně cílů, odpovědných orgánů a prostředků, ukazatelů a požadavků na hlášení Komisi. To by mohly nejlépe provést nezávislé orgány výslovně k tomu účelu zřízené a v úzké koordinaci a spolupráci s orgány Natury 2000.

1.6 Kdo nese náklady na kompenzační opatření?

Zdá se logické, že v souladu se zásadou „znečišťovatel platí“ nese náklady na kompenzační opatření navrhovatel projektu. Ten je může v případě spolufinancování zahrnout do celkového rozpočtu předloženého orgánům veřejné moci. V této souvislosti by evropské fondy mohly například spolufinancovat kompenzační opatření pro dopravní infrastrukturu spadající pod TEN (transevropské sítě). Zejména finanční pomoc od Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR) je možná pro kompenzační opatření související s projekty, které jsou financovány tímto fondem, a pokud odpovídá cílům, pravidlům a postupům vztahujícím se na tento fond.

Podporu poskytnutou orgánem veřejné moci na opatření přijatá na náhradu škod na lokalitě Natury 2000 lze pokládat za <i>státní podporu</i> (ve smyslu článku 87 (bývalého článku 92) Smlouvy), pokud je poskytnuta podniku usazenému v lokalitě Natury 2000 vyhlášené před
--

usazením podniku nebo po jeho usazení. Avšak v případě, že je podnik dodavatelem výstavby infrastruktury pro orgán veřejné moci, nebyla by podpora pokládána za státní podporu, pokud je poskytnuta náhradou za provedené práce.

Pro členský stát jsou kompenzační opatření po vstupu článku 6 v platnost závazná. Jejich financování může spadat do jeho pravomoci.

1.7 Sdělení Komisi o kompenzačních opatřeních

Príslušné vnitrostátní orgány musí o přijatých kompenzačních opatřeních informovat Komisi. Dotčené ustanovení nestanoví ani formu, ani účel tohoto sdělení. Aby se však usnadnil postup, připravily útvary Komise standardní formát⁹ pro poskytování informací Komisi podle ustanovení čl. 6 odst. 4. V žádném případě není úkolem Komise ani navrhovat kompenzační opatření, ani je vědecky ověřovat.

Informace by měly Komisi umožnit posoudit způsob, jakým jsou v konkrétním případě sledovány cíle ochrany dotčené lokality. Zatímco vnitrostátní orgány jsou jen výslovně povinny sdělovat přijatá kompenzační opatření, mohou se ukázat jako nezbytná také sdělení o některých prvcích týkajících se zkoumaných alternativních řešení a naléhavých důvodů převažujícího veřejného zájmu, které si vyžádaly uskutečnění plánu nebo projektu, pokud tyto prvky ovlivňovaly výběr kompenzačních opatření.

Informace o kompenzačních opatřeních musí Komisi umožnit posoudit způsob, jakým jsou v konkrétním případě sledovány cíle ochrany dotčené lokality. Není však úkolem Komise kompenzační opatření navrhovat.

Kdy v procesu plánování je nutno informovat Komisi o kompenzačních opatřeních a kdo je za tyto informace odpovědný?

Aby mohla Komise požádat o doplňující informace o přijatých opatřeních nebo učinit opatření v případě, že má za to, že právní požadavky směrnice nebyly použity správně, měla by být Komisi předložena kompenzační opatření **před** jejich prováděním a rozhodně před realizací dotčeného plánu nebo projektu, avšak po jeho schválení. Proto se doporučuje, aby kompenzační opatření byla předložena Komisi, jakmile byla přijata v procesu plánování, aby Komise mohla v rámci své pravomoci jako ochránce smlouvy posoudit, zda ustanovení jsou směrnice správně uplatňována.

Jako orgány odpovědné za zachování celkové soudržnosti sítě Natura 2000 a za aktualizaci informací o této síti musí orgány v každém členském státě odpovědné za Naturu 2000 hrát v tomto procesu důležitou roli a vnitrostátní orgán bude předkládat informace prostřednictvím stálých zastoupení všech členských států, jak je tomu v procesu schvalování seznamů lokalit.

⁹ Tento formát je uveden v příloze IV tohoto dokumentu.

1.8 Co se stane s lokalitami, které jsou místem výskytu prioritních stanovišť a/nebo prioritních druhů?

Druhý pododstavec čl. 6 odst. 4 stanoví zvláštní zacházení, kdykoli se plán nebo projekt týká lokality, která je místem výskytu prioritních stanovišť a/nebo prioritních druhů, a je pravděpodobné, že tato prioritní stanoviště a/nebo prioritní druhy nepříznivě ovlivní. Realizace plánů nebo projektů, které budou pravděpodobně nepříznivě ovlivňovat tyto lokality, by mohla být odůvodněna pouze tehdy, jestliže se uvedené naléhavé důvody převažujícího veřejného zájmu týkají lidského zdraví a veřejné bezpečnosti nebo převažujících příznivých důsledků pro životní prostředí nebo když Komise vyjádří své stanovisko k zamýšlené iniciativě před udělením souhlasu s plánem nebo projektem.

Jinými slovy, škoda na lokalitách by byla akceptována jako převažující nad splněním cílů směrnice, pokud nastanou výše uvedené zvláštní naléhavé důvody nebo případně po dodatečné procesní záruce nezávislého posouzení Komisí.

Toto ustanovení vyvolává řadu otázek, které se týkají:

- stanovení dotčených lokalit;
- výkladu pojmů lidské zdraví, veřejná bezpečnost a příznivé důsledky mimořádného významu pro životní prostředí;
- postupu přijetí stanoviska Komise a důsledků, které z tohoto stanoviska vyplývají.

1.8.1 Dotčené lokality

Ustanovení čl. 6 odst. 4 druhý pododstavec se použije tehdy, když realizace plánu nebo projektu bude mít pravděpodobně negativní vliv na lokalitu, která je místem výskytu prioritních stanovišť a/nebo prioritních druhů. Z toho důvodu by bylo rozumné se domnívat, že plán nebo projekt:

- a) který žádným způsobem neovlivňuje prioritní stanoviště/druh; nebo
- b) který ovlivňuje stanoviště/druh nezohledněný při výběru lokality („nevýznamné zastoupení“ ve standardním formuláři údajů),

by de facto neměl být důvodem k tomu, aby lokalita podléhala tomuto druhému pododstavci.

Protože směrnice o ptácích nehodnotí žádný druh jako prioritní, nevyžadovala by kompenzační opatření, jejichž cílem je vyrovnat účinky na populace ptáků ve zvláště chráněných oblastech, nikdy stanovisko Komise.

Ustanovení čl. 6 odst. 4 druhý pododstavec lze chápat jako použitelný na všechny lokality, které jsou místem výskytu prioritních stanovišť a/nebo prioritních druhů, jsou-li tato stanoviště a tyto druhy ovlivněny.

1.8.2 Pojmy „lidské zdraví“, „veřejná bezpečnost“ a „příznivé důsledky mimořádného významu pro životní prostředí“

Lidské zdraví, veřejná bezpečnost a příznivé důsledky mimořádného významu pro životní prostředí představují nejdůležitější naléhavé důvody převažujícího veřejného zájmu. Tyto tři

kategorie však, stejně jako pojem „naléhavé důvody převažujícího veřejného zájmu“, nejsou výslovně definovány.

Právo Společenství uvádí důvody veřejného zdraví a veřejné bezpečnosti jako důvody, které mohou opravňovat přijetí vnitrostátních opatření omezujících volný pohyb zboží, pracovníků, služeb, jakož i právo usazování. Jedním ze základních cílů politiky Společenství v oblasti životního prostředí je kromě toho ochrana zdraví osob. Z téhož hlediska představují příznivé důsledky mimořádného významu pro životní prostředí kategorii, která musí být zahrnuta do výše uvedených základních cílů politiky životního prostředí.

Příslušné vnitrostátní orgány mají v rámci subsidiarity kontrolovat, zda taková situace nastane. Jakákoli situace tohoto druhu bude ovšem pravděpodobně přezkoumána Komisí v rámci její kontrolní činnosti, co se týče správného použití práva Společenství.

Co se týče pojmu „veřejná bezpečnost“, je užitečné odkázat na rozsudek Soudního dvora ze dne 28. února 1991 ve věci C-57/89, Komise v. Německo ("*Leybucht Dykes*"). Toto rozhodnutí předcházelo schválení směrnice 92/43/EHS, a tudíž článku 6. Rozhodnutí má však význam v neposlední řadě proto, že přístup Soudního dvora ovlivnil formulaci článku 6. Předmětem byly stavební práce za účelem zpevnění pobřežních hrází u Severního moře, u Leybucht. Tyto práce zahrnovaly zmenšení plochy zvláště chráněné oblasti. Soudní dvůr obecně konstatoval, že důvody opravňující k takovému zmenšení musí odpovídat obecnému zájmu, který převáží obecný zájem zastoupený ekologickým cílem směrnice. V této konkrétní věci Soudní dvůr potvrdil, že nebezpečí zatopení a ochrana pobřeží jsou vážnými důvody, které opravňují práce na hrázích a zpevňování pobřežních konstrukcí, pokud jsou taková opatření omezena na nejnižší možnou míru.

Vnitrostátní orgány mohou schválit realizaci plánu nebo projektu jen tehdy, je-li důkaz o existenci výše uvedených důvodů převažujícího veřejného zájmu a v mezích, v nichž se dotčený plán nebo projekt ukáže jako nezbytný pro plnění příslušného veřejného zájmu.

1.8.3 Přijetí stanoviska Komise – jeho důsledky

Jak bylo potvrzeno rozsudkem Soudního dvora ze dne 14. září 2006 ve věci C-244/05, vydá Komise stanovisko podle čl. 6 odst. 4 jen tehdy, když se jedná o lokality uvedené na seznamu lokalit vybraných jako lokality významné pro Společenství.

V případě naléhavých důvodů převažujícího veřejného zájmu jiných než lidské zdraví, bezpečnost a přínos z hlediska ochrany životního prostředí, je nezbytné předchozí stanovisko Komise. Čl. 6 odst. 4 druhý pododstavec nestanoví postup nebo konkrétní obsah takového stanoviska¹⁰. Proto je nutné se znovu odvolat na hospodářství a na cíle sledované dotčeným ustanovením. Stanovisko musí zahrnovat posouzení ekologických hodnot, které budou pravděpodobně ovlivněny plánem nebo projektem, význam uváděných naléhavých důvodů a rovnováhu těchto dvou protikladných zájmů, jakož i hodnocení kompenzačních opatření. Toto posouzení zahrnuje jak vědecké a ekonomické hodnocení, tak i přezkoumání nezbytnosti a přiměřenosti realizace plánu nebo projektu s ohledem na uváděný naléhavý důvod.

¹⁰ Příslušný standardní formát (příloha IV) obsahuje také žádost o stanovisko Komise podle ustanovení čl. 6 odst. 4 druhého pododstavce.

Stanovisko není svou povahou aktem s právně závaznými účinky. Vnitrostátní orgány se od něj mohou odklonit a rozhodnout o provedení plánu nebo projektu, i když je stanovisko opačné. V tomto případě lze však oprávněně očekávat, že se rozhodnutí bude zabývat argumentací Komise a podá výklad, proč se podle jejího stanoviska nepostupovalo. Komise může v každém případě posoudit, zda provádění plánu nebo projektu je v souladu s požadavky práva Společenství a v případě potřeby zahájit náležité právní kroky. I když směrnice neobsahuje konkrétní lhůtu pro přijetí stanoviska Komise, vynaloží útvary Komise veškeré úsilí k tomu, aby co nejrychleji provedly posouzení a vyvodily příslušné závěry.

Při vydání svého stanoviska by Komise měla zhodnotit rovnováhu mezi ovlivněnými ekologickými hodnotami a uváděnými naléhavými důvody a hodnotit kompenzační opatření. Stanovisko není závazné, ale v případě nesouladu s právem Společenství je možné podat žalobu.

PŘÍLOHA

Formulář pro podávání informací Evropské komisi podle čl. 6 odst. 4 směrnice o stanovištích

Členský stát:

Datum:

Informace Evropské komisi podle článku 6 odst. 4 směrnice o stanovištích (92/43/EHS)

Oznámení je zasíláno:

☐ pro informaci
(čl. 6 odst. 4
první pododstavec)

☐ ke stanovisku
(čl. 6 odst. 4 druhý
pododstavec)

Příslušný státní orgán:

Adresa:

Kontaktní osoba:

Tel., fax, e-mail:

Obsahuje toto oznámení citlivé informace? Pokud ano, upřesněte, o jaké informace jde a z jakého důvodu jsou uvedeny.

1. PLÁN NEBO PROJEKT

Název plánu/projektu:

Předkladatel:

Souhrnné informace o plánu nebo projektu ovlivňujícího lokalitu:

Popis a lokalizace prvků a činností realizovaných v rámci projektu, které by mohly mít dopad na lokalitu a určení ovlivněných oblastí (včetně map):

2. POSOUZENÍ NEPŘÍZNIVÝCH ÚČINKŮ¹

Název a kód ovlivněných lokalit sítě Natura 2000:

Tato lokalita je:

- ☐ zvláště chráněnou oblastí podle směrnice o ptácích
- ☐ lokalitou významnou pro Společenství/zvláštní oblastí ochrany podle směrnice o stanovištích
- ☐ lokalitou s výskytem prioritního stanoviště / prioritních druhů
- ☐ místem, v němž jsou stanoviště/druhy ovlivněny

Cíle ochrany lokality a hlavní prvky přispívající k integritě lokality:

Stanoviště a druhy, jež budou nepříznivě ovlivněny (uved'te např. jejich reprezentativnost, případně jejich stav z hlediska ochrany podle článku 17 na státní a biogeografické úrovni a úroveň izolace, jakož i jejich úlohu a funkci v dané lokalitě).

Význam lokality pro stanoviště a druhy, které budou ovlivněny (vysvětlete např. úlohu lokality v rámci státu a biogeografické oblasti a sítě Natura 2000).

Popis očekávaných nepříznivých účinků (úbytek, zhoršení stavu, rušení, přímé a nepřímé vlivy apod.); rozsah účinků (rozloha stanoviště a počet druhů nebo oblastí výskytu, jež budou projektem ovlivněny); význam a velikost (např. ovlivněná oblast či populace v poměru k celkové ploše a počtu obyvatel v dané lokalitě nebo případně v celé zemi) a lokalizace (včetně map).

Možné kumulativní dopady a další dopady, jež by mohly vzniknout v důsledku kombinovaných činností posuzovaného plánu či projektu samostatně, nebo v kombinaci s jinými plány nebo projekty.

Zmírňující opatření přijatá v rámci projektu (uved'te, jakým způsobem budou provedena a jak zabrání nepříznivým dopadům na lokalitu nebo jak tyto dopady sníží).

¹ Poznámka: Je třeba se zaměřit na očekávané nepříznivé účinky na stanoviště a druhy, kvůli nimž byla lokalita navržena pro síť Natura 2000. Uved'te všechny informace, které by mohly být relevantní v jednotlivých případech v závislosti na dopadech, jež byly zjištěny pro ovlivněné druhy a stanoviště.

3. ALTERNATIVNÍ ŘEŠENÍ

Určení a popis možných variantních řešení, včetně nulové varianty (uved'te způsob, jak byly varianty definovány, jakými postupy a metodami)

Hodnocení zvažovaných alternativ a odůvodnění zvolených alternativ (důvody, jež příslušné státní orgány přiměly k závěru, že alternativní řešení neexistují).

4. NALÉHAVÉ DŮVODY PŘEVAŽUJÍCÍHO VEŘEJNÉHO ZÁJMU

Důvody, proč by tento plán nebo projekt měl být uskutečněn i přes jeho nepříznivé účinky

- ☐ naléhavé důvody převažujícího veřejného zájmu, včetně důvodů sociálního či ekonomického charakteru (tam, kde se nevyskytují prioritní stanoviště/druhy)
- ☐ lidské zdraví
- ☐ bezpečnost obyvatelstva
- ☐ příznivé přínosy mimořádného významu pro životní prostředí
- ☐ jiné naléhavé důvody převažujícího veřejného zájmu

Popis a odůvodnění okolností převažujícího veřejného zájmu²:

² Podle toho, zda se oznámení předkládá pro informaci nebo k získání stanoviska, je vyžadována různá míra podrobnosti informací.

5. KOMPENZAČNÍ OPATŘENÍ³

Cíle, cílové prvky (stanoviště a druhy) a ekologické procesy/funkce, které mají být kompenzovány (důvody, proč je dané opatření vhodné ke kompenzaci nepříznivých účinků)

Rozsah kompenzačních opatření (rozloha oblastí, počet obyvatel)

Určení a poloha oblastí, na něž se vztahují kompenzační opatření (včetně map)

Dřívější status a podmínky v oblastech, na něž se vztahují kompenzační opatření (stávající stanoviště a jejich status, druh půdy, stávající využití půdy apod.)

Očekávané výsledky a vysvětlení, jakým způsobem budou navrhovaná opatření kompenzovat nepříznivé účinky na integritu lokality a jak umožní zachovat soudržnost sítě Natura 2000

Časový plán provádění kompenzačních opatření (včetně dlouhodobého provádění), s uvedením časového rámce pro dosažení očekávaných výsledků.

Metody a techniky navrhované pro provádění kompenzačních opatření, hodnocení jejich proveditelnosti a možné účinnosti

Náklady spojené s navrhovanými kompenzačními opatřeními a jejich financování

Povinnosti spojené s prováděním kompenzačních opatření

Monitorování kompenzačních opatření v příslušných případech (např. pokud existují nesrovnalosti týkající se účinnosti opatření), hodnocení výsledků a návazná opatření

³ Podle toho, zda se oznámení předkládá pro informaci nebo k získání stanoviska, je vyžadována různá míra podrobnosti informací.